

**Punkt nieodpłatnej
pomocy prawnej**

Nieodpłatną pomoc prawną otrzymają:

Nieodpłatna pomoc prawna przysługuje osobie uprawnionej, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, w tym osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą niezatrudniającą innych osób w ciągu ostatniego roku.

Nieodpłatna pomoc prawna polega na :

- poinformowaniu osoby fizycznej, zwanej dalej „osobą uprawnioną”, o obowiązującym stanie prawnym oraz przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądowo administracyjnym;
- wskazaniu osobie uprawnionej sposobu rozwiązania dotyczącego jej problemu prawnego;
- sporządzenie projektu pisma w sprawach, o których mowa w pkt 1 i 2, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowo administracyjnym;
- nieodpłatną mediację;
- sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowoadministracyjnym oraz poinformowanie o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy na drogę sądową.

**Punkt nieodpłatnej
pomocy prawnej**

Punkty nieodpłatnej pomocy
prawnej prowadzone przez Lokalną
Grupę Działania Powiatu
Opatowskiego:

na terenie powiatu opatowskiego

Opatów, ul. Sienkiewicza 17
(budynek Starostwa Powiatowego
w Opatowie)
czynny od poniedziałku do piątku
w godzinach:
poniedziałek – czwartek od 7:30 do 11:30
piątek od 7:30 do 12:30

na terenie powiatu sandomierskiego

Sandomierz, ul. Mickiewicza 34
(budynek Starostwa Powiatowego
w Sandomierzu)
czynny od poniedziałku do piątku
w godzinach od 12:00 do 16:00

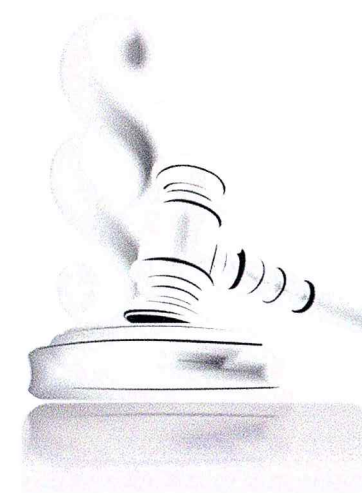

**Punkt nieodpłatnej
pomocy prawnej**

ZACHOWEK

Ile się komu należy i jak go uzyskać?

Poradnik prawny

CO TO JEST ZACHOWEK?

Zachowek jest to określony kwotowo ułamek wartość udziału spadkowego, który przypadłby spadkobiercy ustawowemu w przypadku dziedziczenia ustawowego. Instytucja zachowku ma na celu ochronę interesów osób najbliższych dla spadkodawcy. Zachowek ma chronić członków najbliższej rodziny spadkodawcy przed niekorzystnymi rozporządzeniami majątkiem dokonany przez spadkodawcę w testamencie bądź też w formie poczynionych za życia darowizn.

KTO JEST UPRAWNIONY DO ZACHOWKU?

Osobami uprawnionymi do zachowku są **zstępni spadkodawcy** (dzieci, wnuki, prawnuki itd.) oraz jego **małżonek**. Jeżeli spadkodawca, w chwili śmierci nie miał zstępnych, wówczas prawo do zachowku przysługuje jego małżonkowi oraz **rodzicom**.

Roszczenie o zachowek nie przysługuje: rodzeństwu spadkodawcy ani innym dalszym krewnym lub powinowatym spadkodawcy. Spośród wskazanych powyżej osób uprawnionych do zachowku, roszczenie o zachowek przysługuje tylko tym, którzy w konkretnym stanie faktycznym odziedziczyliby spadek z mocy ustawy.

JAKA JEST WYSOKOŚĆ ZACHOWKU?

Wysokość należnego zachowku opiewa zasadniczo na połowę wartości udziału spadkowego jaki by przypadł uprawnionemu przy dziedziczeniu ustawowym. Jeżeli natomiast uprawniony do zachowku jest trwale niezdolny do pracy albo jest małoletni, wówczas zachowek wynosi dwie trzecie wartości udziału spadkowego.

KIEDY PRZYSŁUGUJE ZACHOWEK?

Roszczenie o zachowek przysługuje wówczas, gdy osoba uprawniona nie otrzymała należnej jej części majątku spadkowego czy to w drodze dziedziczenia, czy to w postaci zapisu, czy też poprzez uczynioną przez spadkodawcę i zaliczaną do spadku darowiznę. Jeśli jednak osoby uprawnione do zachowku, w wyniku dziedziczenia, zapisu lub uczynionej przez spadkodawcę darowizny, nie uzyskały całości należnego im zachowku, wówczas przysługuje im roszczenie o jego uzupełnienie tj. o zapłatę różnicy między wartością należnego im zachowku a wartością uzyskanego przysporzenia.

JAK OBLICZYĆ WYSOKOŚĆ ZACHOWKU?

W pierwszej kolejności określić potencjalny udział spadkowy osoby uprawnionej do zachowku. Przy ustalaniu udziału spadkowego stanowiącego podstawę do obliczenia zachowku należy uwzględnić również spadkobierców, którzy spadek odrzucili oraz spadkobierców uznanych za niegodnych dziedziczenia. Nie uwzględnia się natomiast spadkobierców, którzy zrzekli się dziedziczenia oraz spadkobierców wydziedziczonych w testamencie przez spadkodawcę.

Do spadku nie dolicza się dwóch rodzajów darowizn: drobnych darowizn, zwyczajowo w danych stosunkach przyjętych, jak również darowizn na rzecz osób nie będących spadkobiercami albo uprawnionymi do zachowku dokonanych przed więcej niż dziesięciu laty, licząc wstecz od otwarcia spadku. Wartość przedmiotu darowizny oblicza się według stanu z chwili jej dokonania, a według cen z chwili ustalania zachowku.

OD KOGO MOŻNA DOMAGAĆ SIĘ ZAPŁATY ZACHOWKU?

Do zapłaty zachowku zobowiązani są w pierwszej kolejności spadkobiercy, którzy odziedziczyli spadek. W drugiej kolejności, osoba uprawniona do zachowku może dochodzić jego zapłaty od osób, na których rzecz spadkodawca uczynił w testamencie zapis windykacyjny. Kolejną grupą osób, od których można domagać się zapłaty zachowku są osoby, na których rzecz spadkodawca poczynił darowizny doliczane do spadku.

JAK UZYSKAĆ ZACHOWEK?

Roszczenie o zapłatę zachowku może być dochodzone w sądowym postępowaniu cywilnym w drodze procesu. Jeżeli osoba obowiązana do zapłaty zachowku, nie chce zapłacić należnej sumy dobrowolnie, wówczas należy skierować do sądu pozew o zapłatę kwoty stanowiącej wartość należnego zachowku. Roszczenie uprawnionego z tytułu zachowku przedawnia się z upływem lat pięciu od ogłoszenia testamentu, przy czym roszczenie przeciwko osobie obowiązanej do uzupełnienia zachowku z tytułu otrzymanych od spadkodawcy zapisu windykacyjnego lub darowizny przedawnia się z upływem lat pięciu od otwarcia spadku.